

AMMATTIOSAAJAT OVAT MEIDÄN JOKAISEN ARJESSA

AMKE

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

AMKEN EDUSKUNTAVAALIVIESTIT

- Nuorten perustaidot ja opiskelukuntoisuus keskiöön
- Osaamisen kehittäminen tarvitsee resurssinsa
- Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta on osa ammatillista koulutusta
- Kattava ammattikoulutuksen verkko on alueiden elinvoiman edellytys
- Työhön johtavassa maahanmuutossa tarvitaan ammattiosaajia
- Työikäisistä yli 60 prosentin tulee osallistua vuosittain koulutukseen
- Digitalisaatio muuttaa koulutusta ja työelämää
- Ammattiosaajat ovat kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän avainpelaajia

AMKE

NUORTEN PERUSTAIDOT JA OPISKELUKUNTOISUUS KESKIÖÖN

Ammatilliseen koulutukseen tulevilla tulee olla riittävät tiedot, taidot ja opiskeluvälmiudet saavuttaa työelämän edellyttämä ammattitaito ja kyky jatkaa korkeakouluopintoihin.

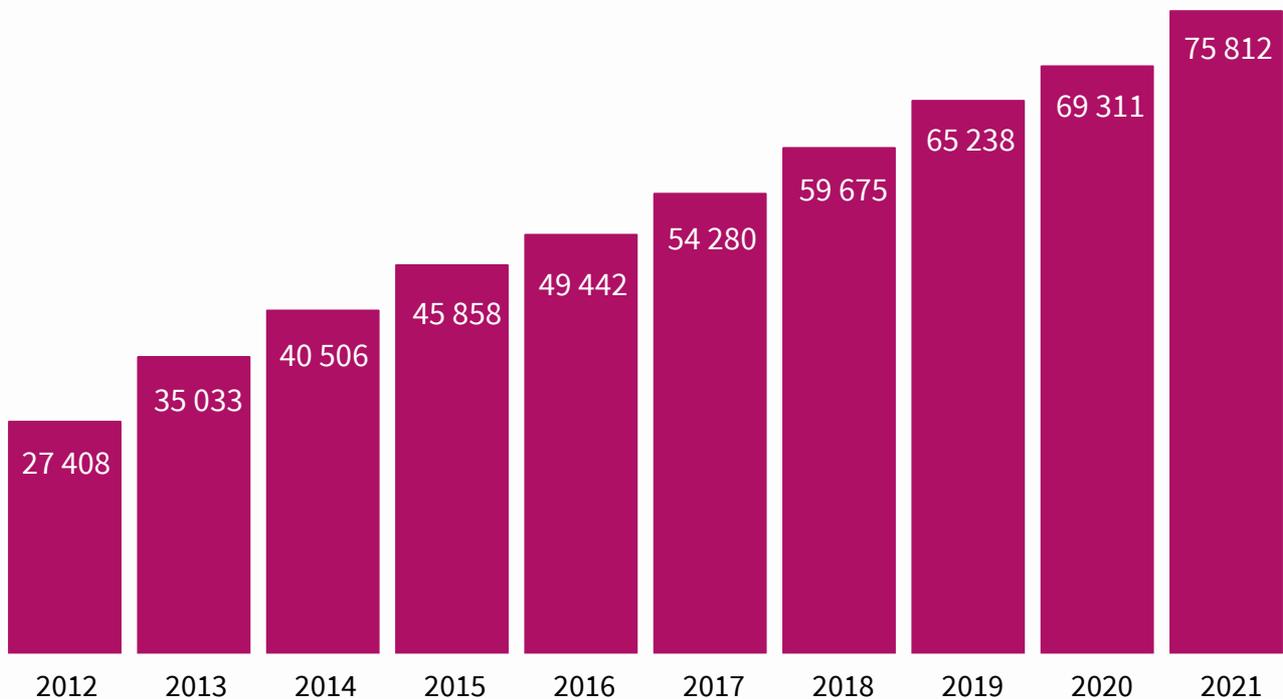
Nykytila:

- Tällä hetkellä noin 15 prosentilla perustusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen siirtyvillä ei ole riittävää luku-, kirjoitus- ja matemaattisia taitoja selvitä opinnoista. (Lähde Karvi)
- Perustutkinto-opiskelijoista jo joka kuudes ammatillisen koulutuksen opiskelija on erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen tarpeessa.
- Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden ahdistuneisuus on noussut 50 prosenttia korona-aikana. (Lähde: Kouluterveyskysely 2021)

AMKEN ratkaisut:

- Tarvitaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen pedagogista ja toiminnallista uudistamista.
- Opiskelijahuollon palvelut tulee toteuttaa lähipalveluina osana SOTE-palveluiden toimeenpanoa. Palvelut tulee suunnata myös nuoren perheelle.
- Terapiatakuu vastaamaan nuorten mielenterveysongelmiin

ESI- JA PERUSOPETUKSESSA TEHOSTETTUA JA ERITYISTÄ TUKEA SAANEET OPPILAAT

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN TARVITSEE RESURSSINSA

Rahoituksen tulee olla riittävää ja sen pitää tukea ammatillisen koulutuksen pitkäjänteistä kehittämistä.

Nykytila:

- *Oppivelvollisuuden laajentuminen, korona , Ukrainan sodan vaikutukset sekä kasvava työvoimapula haastavat taloudellisia toimintaedellytyksiä*
- *Viime vuosina rahoituskriteereitä on muutettu jatkuvasti ja määräaikaisen rahoituksen osuus on merkittävä.*
- *Rahoitusjärjestelmä on monimutkainen sisältäen yli 40 kerrointa.*
- *Jatkuvat rahoitushaut työllistävät ja vaikeuttavat tehokasta toimeenpanoa.*

AMKEN ratkaisut:

- Rahoitustaso tulee pitää vähintään vuoden 2023 tasolla huomioiden yleinen kustannustason nousu.
- Jatkuvan oppimisen resurssit tulee varmistaa työvoimapulaan ja työn murrokseen vastaamiseksi.
- Rahoitusmalli tarvitsee selkeyttä
- Pienet osaamiskokonaisuudet tulee ottaa osaksi rahoitusmallia.
- Rahoitushakuja tulee yhdistää jakamalla mahdollisimman suuri osa yleiskatteellisena.
- HOKSiin liittyviä kirjausvelvoitteita pitää vähentää, jotta opettajilla jää aikaa opettamiseen.

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN REAALISET KÄYTTÖMENOT (M€) 2010-2020

TUTKIMUS-, KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIOTOIMINTA ON OSA AMMATILLISTA KOULUTUSTA

Ammatillisen koulutuksen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan roolia tulee vahvistaa. Lainsäädännön tulee tunnistaa ammatillinen koulutus osana TKI-ekosysteemiä.

Nykytila:

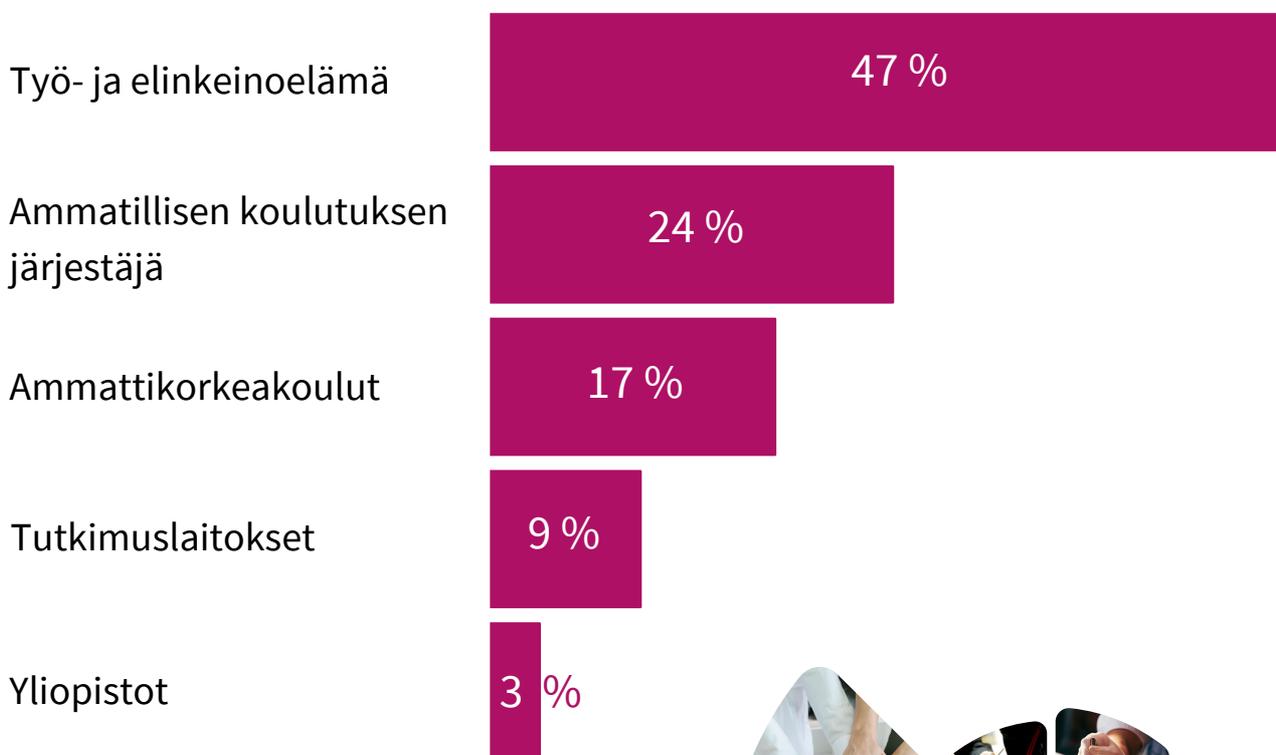
- *Ammatillisen koulutuksen järjestäjistä 81 prosenttia toteuttaa TKI-toimintaa. 80 prosenttia arvioi sen roolin kasvavan edelleen toiminnassaan seuraavan viiden vuoden aikana.*
- *Ammatillisen koulutuksen järjestäjät tekevät TKI-yhteistyötä erityisesti PK-yritysten kanssa.*
- *(Lähde: AMKE:n TKI-kysely 2022)*

AMKEN RATKAISUT:

- TKI-toimintaa koskevan lainsäädännön tulee mahdollistaa ammatillisen koulutuksen TKI-toiminta yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän ja korkeakoulujen kanssa.
- Rahoitusinstrumenttien tulee tukea ammatillisen, korkea-asteen ja työelämän välistä TKI-yhteistyötä.
- Rakennerahastojen arvonnisävero tulee kompensoida ammatillisen koulutuksen järjestäjille omarahoitusosuuden osalta samalla tavalla kuin ammattikorkeakouluille.

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN TÄRKEIMMÄT YHTEISTYÖTAHOT TKI-TOIMINNASSA

AMKE

KATTAVA AMMATTIKOULUTUKSEN VERKKO ON ALUEIDEN ELINVOIMAN EDELLYTYS

Ammatillisen koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus tulee turvata alueellisesti väestörakenteen muuttuessa.

Nykytila:

- *Perusopetuksen päättävistä puolet valitsee ammatillisen koulutuksen. Lähes joka kymmenes työkäinen osallistuu vuosittain ammatilliseen koulutukseen. (Lähde: Vipunen)*
- *Ammatillisesta koulutuksesta valmistuvien merkitys on monen alueen työmarkkinoiden ja työelämän kehittämisen kannalta keskeinen. Ammatillisen koulutuksen suorittaneet ovat kotiseutu-uskollisempia kuin korkea-asteen tutkinnon suorittaneet. (Lähde: Sitra 2021)*

AMKEN RATKAISUT:

- Ammatillista koulutusta tulee kehittää omana koulutusmuotonaan perustuen monituottajamalliin.
- Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja korkea-asteen yhteistyötä tulee kehittää kaikkia osapuolia hyödyttävänä.
- Tutkintojen järjestämislupaprosessia tulee keventää vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön tarpeita.
- Digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja tulee hyödyntää monipuolisesti, lisäksi työelämässä oppimista on vahvistettava.
- Ammatillisen koulutuksen monipuolista tarjontaa tulee hyödyntää täysimääräisesti TE2024-uudistuksessa.

AMKE

TYÖHÖN JOHTAVASSA MAAHANMUUTOSSA TARVITAAN AMMATTIOSAJIA

Suomeen tulevien maahanmuuttajien ja täällä jo olevan vieraskielisen väestön koulutus- ja työllistämispolkuja tulee sujuvoittaa.

Nykytila:

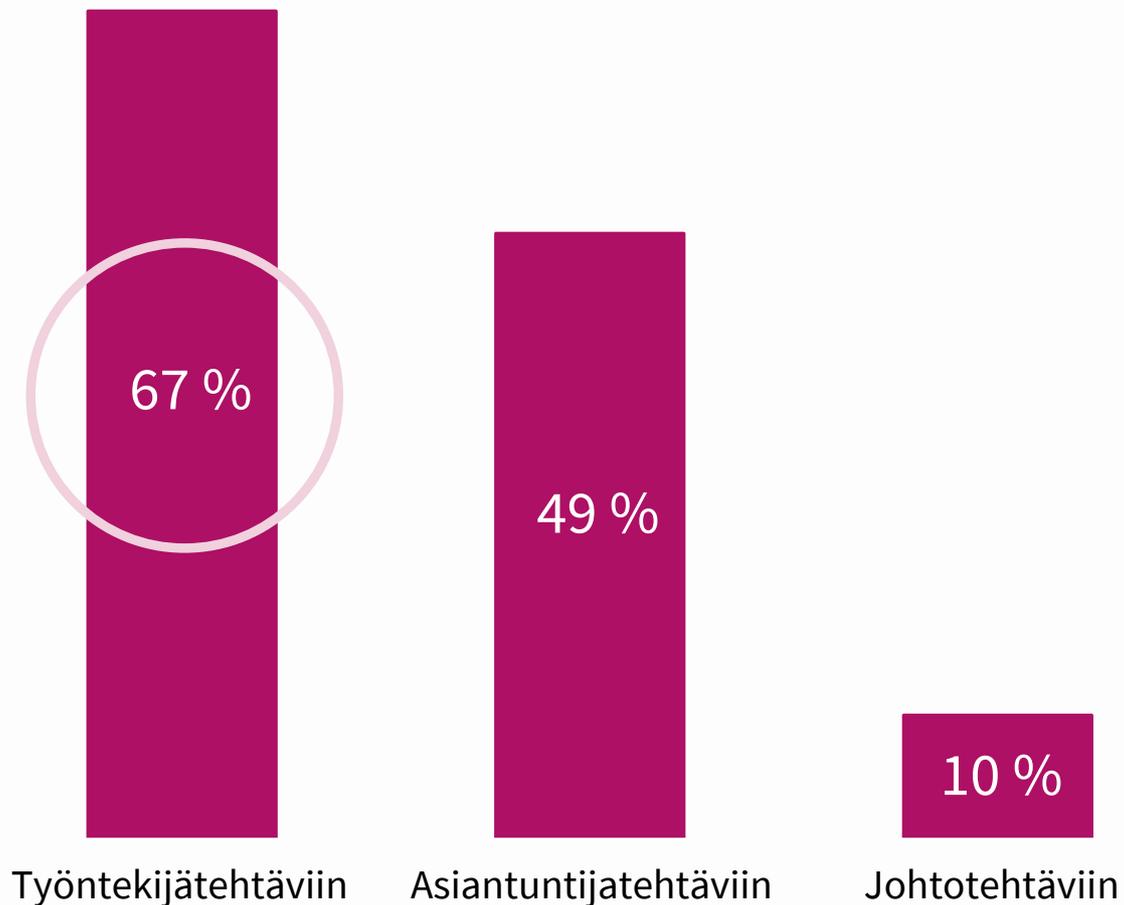
- *Yritysten kansainvälisestä rekryointitarpeesta 68 % kohdistuu ammattiosajiin. (Lähde: Keskuskauppakamari 2022).*
- *Ammatillinen koulutus tukee maahanmuuttajien osaamista, kotoutumista ja työllistymistä. Vuonna 2020 ammatillisessa koulutuksessa oli 44 000 vieraskielistä opiskelijaa. Heidän osuutensa on yli kaksinkertaistunut 10 vuoden aikana. (Lähde: Vipunen)*

AMKEN RATKAISUT:

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien osaamista tulee hyödyntää kotoutumiskoulutuksessa ja TE2024-uudistuksessa.
- OKM:n tulee myöntää lupa vieraskieliseen tutkintokoulutukseen, kun koulutuksen järjestäjä ja alueen työ- ja elinkeinoelämä ovat osoittaneet siihen tarpeen.
- Koulutusviennissä tulee sallia EU-/ETA-alueen sisäiset tilauskoulutukset sekä opiskelijoilta perittävät maksut.
- Kolmansien maiden ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden tulee saada oleskelulupa koko opiskelun ajaksi.
- Korkeakoulutettuihin keskittynyt kansainvälisten osaajien vetovoimatyö tulee laajentaa ammattiosajiin.

YRITYKSET HAKEVAT ENITEN ULKOMAALAISIA OSAAJIA TYÖNTEKIJÄTEHTÄVIIN

TYÖIKAISISTÄ YLI 60 PROSENTIN TULEE OSALLISTUA VUOSITTAIN KOULUTUKSEEN

Jokaisella työkäisellä on mahdollisuus kehittää ammattiosaamistaan koko työuran ajan.

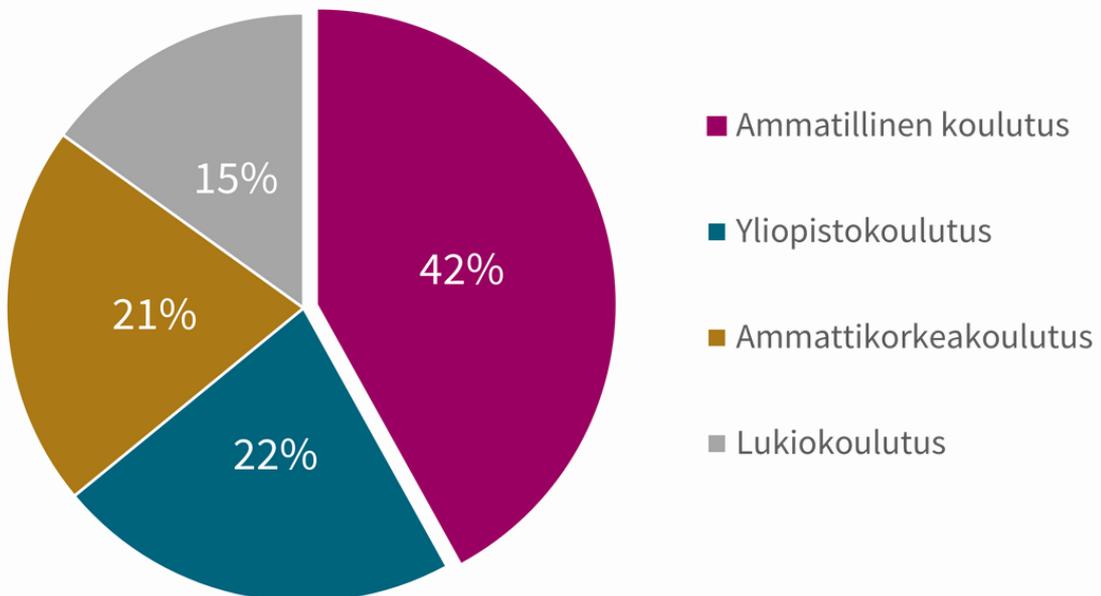
Nykytila:

- *Aikuisväestön osaamistaso on kääntynyt laskuun. (Lähde: PIAAC-tutkimus)*
- *Aikuisväestön kouluttautuminen keskittyy samoille yksilöille.*
- *Jatkuvan oppimisen tarpeet kasvavat nopeammin kuin niihin kohdennetut resurssit.*

AMKEN RATKAISUT:

- Jatkuvan oppimisen rahoitusjärjestelmä (VOS, JOTPA, työvoimapalvelut) on riittävästi rahoitettu.
- Luodaan jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelualusta, jossa ovat tarjolla kaikki palvelut.
- Kehitetään ohjaus- ja neuvontapalveluita proaktiivisiksi ja helposti saavutettaviksi.

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TUTKINTO- OPISKELIJOITA ON LÄHES YHTÄ PALJON KUIN KORKEAKOULUOPIISKELIJOITA

DIGITALISAATIO MUUTTAA KOULUTUSTA JA TYÖELÄMÄÄ

Ammatilliselle koulutukselle tulee laatia oma digivisio laaja-alaisessa yhteistyössä

Nykytila:

- *Koski-palvelu on vielä yksisuuntainen ja palvelee pääosin viranomaisia.*
- *Digitaitojen osaamista tarvitaan työelämässä ja vapaalla yhä enemmän.*
- *Koulutuksilta vaaditaan joustavia ajasta ja paikasta riippumattomia toteutusmuotoja.*
- *Oppimisanalytiikan rooli kasvaa merkittävästi ammatillisessa koulutuksessa.*

AMKEN RATKAISUT:

- Oppimisanalytiikkaa tulee hyödyntää sekä yksilön oppimisessa että koulutuksen kehittämisessä.
- Koulutuksen järjestäjille tulee avata rajapinnan kautta laaja Koski-tietojen saatavuus tukemaan tiedolla johtamista.
- Koski-palvelu laajasti työnhakijoiden ja työnantajien käyttöön työllistämisen edistämiseksi omadata-periaatetta noudattaen.

AMMATTIOSAAJA OVAT KESTÄVÄN KEHITYKSEN JA VIHREÄN SIIRTYMÄN AVAINPELAAJIA

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät edistävät kestävästä kehityksestä ja vihreästä siirtymästä kaikessa toiminnassaan.

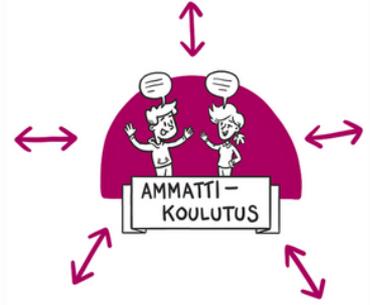

AMKEN RATKAISUT:

- Kestävä kehitys ja vihreä siirtymä sisällytetään kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin ja opetussisältöihin.
- Oppimisympäristöissä ja -välineissä sekä toiminnassa tavoitteena on hiilineutraalisuus
- Vihreän siirtymän ratkaisuja kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä työelämän ja korkeakoulujen kanssa.

AMKE

VISIO: AMMATTIOSAAMISELLA TULEVAISUUTEEN

Ammattikoulutus on oppimisen ja työelämän uudistamisen edelläkävijä. Koulutus vahvistaa työssä ja elämässä tarvittavia perustaitoja. Joustavat opintopolut huomioivat eri elämäntilanteet ja tarjoavat mahdollisuuden kehittyä ylipäiksi huippuosaajaksi. Elinikäinen oppiminen jatkaa ja monipuolistaa työuria.

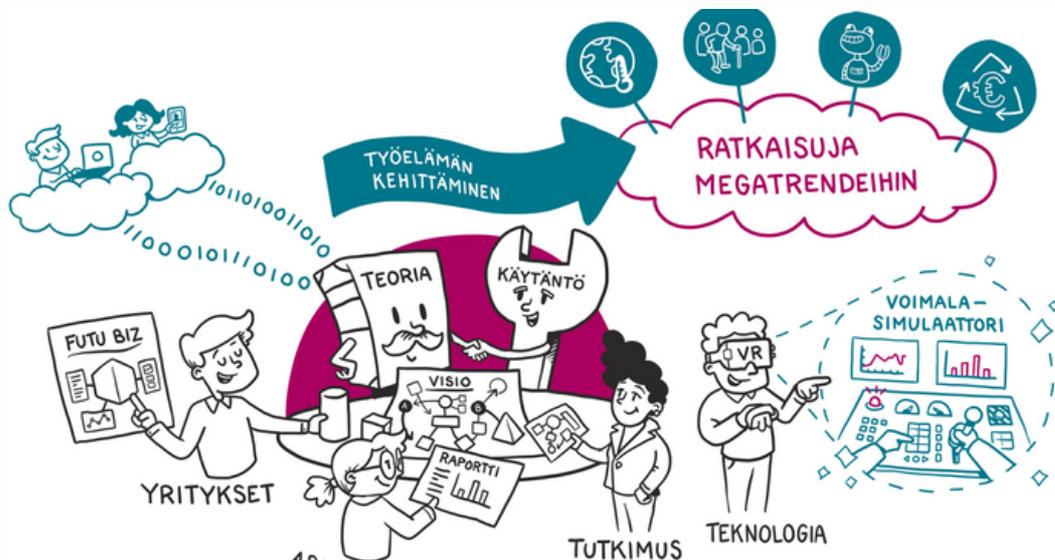
Ammattikoulutus vastaa merkittävästi toiminta-alueensa elinvoimaisuudesta. Jatkuva vuoropuhelu työelämän ja sidosryhmien kanssa varmistaa työvoiman saatavuuden, toiminnan uudistamisen ja sen, että tutkinnot ja opiskelijoiden osaaminen vastaavat työelämän tarpeisiin. Oppijan kykyjä arvostava toiminta lisää itseohjautuvuutta ja synnyttää uutta yrittäjyyttä.

Ammattikoulutuksella on keskeinen rooli työelämän kehittäjänä. Ammattikoulutus saattaa yhteen yritykset, eri koulutusasteiden asiantuntijat, uuden teknologian, tutkimustiedon ja käytännön osaamisen.

Digitalisaatiota ja teknologiaa hyödyntävä verkostomainen ja työelämäyhteistyötä rakentava ammattikoulutus ei ole riippuvainen omista oppimistiloistaan.

Ammattikoulutus kehittää ja toteuttaa kestäviä ratkaisuja tämän päivän ja tulevaisuuden suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Ammattiosaamisella yhdessä parempaan huomiseen.

Lisää ammattikoulutuksen visiosta: <https://www.amke.fi/ajankohtaista/visio.html>

AMKE

Syyskuu 2022

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE

Julkaisun ulkoasu
Marita Hanssen